

Het derde perspectief

Nadat AutiPassend Onderwijs Utrecht was opgezet, was er na een tijdje nog een nieuw derde bestuurslid nodig. Een die af en toe even wilde ontdekken of er nog een andere route mogelijk was, een onontgonnen weg waar degenen die het ongelooflijke monnikenwerk deden, zich nog even over konden verwonderen. Of die zonder al te veel risico iets hardop kon zeggen in een extern overleg. Mijn zoon Robin worstelde zich destijds, met diagnoses Asperger, dyslexie en AD(H)D, als introverte bèta, door de middelbare. Vmbo-havo was zijn schooladvies. "Oninteressant en nutteloos" vond hij veel stof op de middelbare. De meeste vakken dramden we er samen in om net zessen te krijgen om over te kunnen. Naast de excellente vakken natuurlijk. Nu, 10 jaar verder, is hij bezig met zijn promotieonderzoek natuurkunde, nadat hij een dubbele master wis- en natuurkunde achter elkaar afrondde. Hij gaf recent op zijn wiskundefaculteit een lezing over studeren met kenmerken van autisme. "Met autisme" zeggen we nooit meer, want onze twijfel bij alle diagnoses is megagroot geworden inmiddels. Voor hulp heb je geen diagnose nodig, ook al beweren scholen en buurtteams dat massaal. Dat ze willen weten of er iets is waar zij rekening mee kunnen houden, vind ik oh zo begrijpelijk. Maar daarom de diagnose geven en het risico lopen dat het kind dit als etiket ervaart, of ernaar gaat leven zoals ik zo ontzettend veel zie, vind ik nog heel iets anders. Omdat de diagnoses niet altijd omgezet worden in wat een kind echt nodig heeft, laat staan dat het wordt opgezet in wat er wel voor het kind gedaan wordt. Niet alle ouders zijn zelf in staat om hun kind dat te bieden wat het kind nodig heeft als de school niet kan bieden wat het kind nodig heeft om te floreren of mee te doen. En niet alle kinderen lukt het om te ontvangen wat wordt aangereikt door zijn of haar ouders of verzorgers of onderwijzers. Wat is de juiste toon vandaag de dag in een wereld die toch al onze kinderen niet zo lijkt te verwelkomen met alles wat we als volwassenen achterlaten? De uitdagingen waar onze kinderen in het algemeen voor staan, en zeker nu in de corona-tijd, zijn enorm. Waar de een rust vond, voelde de ander zich geïsoleerder het afgelopen jaar.

Ik ben er vrij resoluut in, als ik generiek aangeef dat de door mij van AutiPassend Onderwijs Utrecht geleerde les is, dat niet de kinderen centraal staan, maar de systemen en het geld. Boos ben ik over het oppotten van geld voor gebouwen en besturen en "reserve" terwijl dat geld voor de kinderen bestemd is. Boos ben ik over het niet in het algemeen verkleinen van de klassen. Boos ben ik erover dat bij passend onderwijs zo weinig klassenassistentie ingezet wordt, dat veel kinderen er gek van worden. Boos ben ik over de kansenongelijkheid voor bijles bijvoorbeeld tussen de haves en have-nots. En boos ben ik over de medicatie die kinderen "met iets" passend moet maken voor de zit- en luistercultuur op school. En passend voor het hanteren van pesterijen omdat je net iets anders bent, in plaats van "iets anders" te includeren als diversiteit en gewoon. Hoe ongelooflijk trots ben ik op moeders die hun net-even-iets-anders-kinderen toch door de hindernisbaan van de middelbare school of hun thuiszittersperiode weten te loodsen. Zelfs al moest de moeder van Alex ervoor naar Amerika verhuizen, hij kreeg 3 awards van een normale school na jarenlang onverdraagzaam gemmer in Nederland!

Nu ik bij ons afscheid nog een keer vrij kan praten wil ik nog het volgende meegeven: op mijn grote wensenlijst van de afgelopen 15 jaren staat nog steeds dat de financiering voortaan wel maatwerk biedt aan onze jongeren, maar dan bezien over de kosten en de baten van iedereen die de voor- en nadelen ervaren van dat maatwerk, iedereen in het hele systeem. Dus dat kosten gemaakt worden in onderwijs verrekend worden met opbrengsten in bijvoorbeeld minder uitval van werk voor ouders of minder zorgkosten. En dat vrijstelling van leerplicht niet automatisch de schadelijke onthouding van leerrecht inhoudt (zeker ook in instellingen). Het denken dat de opbrengsten binnen dezelfde

begroting moeten vallen als waar het geld wordt uitgegeven, vind ik te gemakkelijk en fout. Ook dat je de uitgaven op "efficiënt" kortere termijn moet terugverdienen zijn wat mij betreft verouderde rekenregels. Liever dan een "trekkingsrecht" of iets dergelijks gerelateerd aan de doelen in de driehoek kind/ouders, school en zorg, dan ongeoormerkt geld voor de jeugd aan gemeentes geven die vervolgens in rotondes en begrotingstekorten verdwijnt...

Terug naar ons afscheid: ongelooflijk trots ben ik op Suzanne en Sandra, en ook wel op mijzelf hierover, die honderden ouders de afgelopen jaren gesproken hebben. Bij mijzelf kloppen ook veel moeders van Mama Vita aan. Minimaal 1 uur trek ik meestal wel uit voor een gesprek, zittend op het trapreetje in de gang om mijn zoon er niet mee te belasten in de woonkamer. En vaak een tweede of derde gesprek erachteraan. Soms ook jarenlang in bepaalde gezinnen. En maar doorgaan. Loodsen of gidsen door het doolhof. Wijzen op mogelijkheden, rechten en empowerment. Aanleren van goede onderhandelingsvaardigheden gun ik alle ouders, want in de juridisering en gretigheid om nog adequater duurbetaalde professionele (of zal ik het eerlijk gezegd vaak tussen " " zetten? 😊) hulp in te zetten, is het een kunst om overeind te blijven en de route voor je kind goed uit te stippelen.

Denk vooral strategisch na. Waar wordt je kind gelukkig van denk je op middellange en langere termijn? Is het te verdragen om het vol te houden? Zeker introverte bèta's met kenmerken van autisme (of liever: niet tegen onrecht kunnen, gek worden van geschreeuw van extraverten, niet goed met pesterij om kunnen gaan, niet zo prettig kunnen samenwerken met kinderen in een groepje die hun deel van de afspraken niet nakomen, 10 antwoorden kunnen geven uit de gedachten bij een toets in plaats van net dat ene woordje dat ze zoeken, even een dagje na willen denken/dromen over een vraag zonder stante pede scherp te moeten reageren etc. etc.) gun ik hun eigen weg zonder stigma.

Wat zou ik onze kinderen vanaf nu op de middelbare kunnen? Ik ben er een groot voorstander van dat de kinderen (als zij dat willen!) een hoger diploma kunnen halen op de vakken waarin zij goed zijn, zonder dat de vakken waar zij minder goed in zijn dit verhinderen. Dus andersom dan hoe het nu is, waarin je wel een paar vakken op een hoger niveau mag doen, maar dan een diploma krijgt op het lagere niveau. Je wil immers dat de kids doorgaan met de vakken die ze goed kunnen en leuk vinden. Ik gun ons land dat we wat minder rigide zijn met die regels en meer kijken naar uitstroom/doorstroom naar hbo en universiteiten. En niet automatisch eerst naar mbo kijken omdat dat toch ook goed en zeer nodig werk is. Natuurlijk is dat zo, maar niet iedereen is motorisch en/of mentaal daar helemaal geschikt voor. Nu zeggen we dat er veel schooluitval is door dit hoge streven. Mijn visie is anders. Als je niet genoeg biedt wat ze nodig hebben, zien de kids het niet meer zitten. We hebben hierop echt een antwoord nodig, want ook de twintigers met diagnoses zie ik na de krakkemikkige middelbare weer vaak vastlopen. Als ouders, verzorgers en beleidsmakers zijn wij de sleutel als wij roepen dat zij niet gemotiveerd zijn. De honderden ouders en jongeren die ik sprak in 20 jaar getuigen daarvan. Voor de jongeren hoop ik altijd dat ze samen met hun ouders, verzorgers, docenten en vrienden hun passies vinden en kunnen verkennen in het leven welke waardevolle bijdragen zij in hun werk en aan onze maatschappij kunnen leveren.

Ik dank Suzanne en Sandra met heel mijn hart voor hun passie om zoveel ouders, kinderen en beleidsmakers als monniken en als gidsen 10 jaar lang door deze pittige aspecten van ieders leven te begeleiden. En veel dank voor alles wat ik van hen en van ouders en kids geleerd heb! Als ex-bestuurslid dat een derde perspectief bood ga ik eens even een nieuwe route verkennen door nog

wat ervaringen te delen over mijn 15-jarige onderzoek naar begeleiden met de zakelijke persoonlijkheidsanalyse bij jongeren in plaats van met de diagnose autisme (¹).

Wish me luck in een wereld waarin we meer houvast en budget zoeken bij de etiketjes en medicatie dan bij kennis en nabijheid en volgen van het kind kunnen bieden...

Monique van Eijkelenburg

juni 2021

---

¹ zie mijn blog van 14 januari 2021 erover bij Insights Discovery en het artikel in het Financieel Dagblad van 28 augustus 2020

<https://www.insightsbenelux.com/blog/insights-discovery/zo-helpt-insights-discovery-b%C3%A8ta-talenten>

<https://fd.nl/weekend/1354819/hoe-beta-talent-robin-met-zijn-diagnose-asperger-iedereen-het-tegendeel-bewijst>